

Govern

Disposicions de caràcter general

Decret

Vist l'article 28 de la Llei qualificada de la nacionalitat andorrana, del 5 d'octubre de 1995, modificada per la Llei qualificada del 27 de maig del 2004;

Atès que les persones interessades han acreditat fefaentment que han perdut la nacionalitat d'origen en aplicació del que es preveu en l'article 38 i han emès la declaració jurada corresponent,

El Govern,

Decreta

Reconèixer la nacionalitat andorrana amb plenitud de drets polítics a les persones relacionades a la llista següent:

Cuní Munné, Jordi, amb efectes des del 26 d'octubre del 2005

Ferriz Garcia, Antonio, amb efectes des del 13 de setembre del 2006

Garcia Delgado, Patricia, amb efectes des del 16 de febrer del 2006

Marcos Dominguez, Maria del Carmen, amb efectes des del 3 d'agost del 2006

Melero Martinez, Tomas, amb efectes des del 20 de juliol del 2006

Monteiro Neves, Manuel Emiliano, amb efectes des del 3 d'octubre del 2006

Riu Ferrer, Carlos, amb efectes des del 13 de març del 2006

L'adquisició de la nacionalitat andorrana de les persones interessades té efectes a partir de la data en què aquestes han perdut la nacionalitat o les nacionalitats que tenien.

Cosa que es fa pública per a coneixement general.

Andorra la Vella, 15 de novembre del 2006

Albert Pintat Santolària
Cap de Govern

Decret d'aprovació del Reglament que fixa l'estàndard, la qualificació i la inscripció d'animals bovins al Llibre Genealògic de la Raça Bruna d'Andorra

Exposició de motius

Després de la creació de Ramaders d'Andorra, SA, de la inauguració de l'Escorxador Nacional d'Andorra i de la creació del segell de qualitat Carn de Qualitat Controlada d'Andorra, el Govern ha promogut un projecte engrescador per al sector ramader que permet posar al mercat un producte agrari de qualitat, fet a Andorra. Per avançar en aquesta línia és important obtenir una raça bovina específica del Principat.

Un objectiu de selecció vàlid per a qualsevol ramader del país és obtenir un bon vedell per vaca i any amb un cost mínim.

En una explotació ramadera es poden obtenir diferents productes finals: vedells mamons, vedells desmamats als 5 o 7 mesos, vedells engreixats a diferents edats, reproductors, animals de reforma, etc.

La definició d'un bon vedell varia en funció del producte final que es vol obtenir i per aquest fet s'han de destacar 2 grups d'aptituds ben diferents:

Les que fan referència a les femelles: les qualitats maternals (fertilitat, facilitat de part, producció de llet, protecció del seu vedell, etc.).

Les que fan referència als mascles però sense excloure les femelles: les aptituds càrnies (potencial de creixement, eficàcia alimentària, conformació i característiques de la canal).

Està comprovat que hi ha oposició genètica entre les qualitats maternals i les aptituds càrnies; això significa que fer una pressió de selecció en un dels grups va en detriment de l'altre. A més, hi ha graus d'heretament diferent en funció del caràcter seleccionat.

En la línia del projecte que interessa desenvolupar i per donar valor afegit al producte i diferenciar-lo de la resta, es compta amb la col·laboració de l'Unité Nationale de Sélection et de Promotion de la Race bovine Gasconne (UPRA) per aplicar el programa de millora i selecció genètica de la que ha de ser la Raça Bruna d'Andorra.

Amb la impulsó del programa s'obtenen altres avantatges no menys importants, tant per a l'explotació ramadera com per al Departament d'Agricultura. Per al programa de selecció és important la recollida de dades dels animals del ramat, cosa que permet fer una avaluació productiva de cada explotació, una avaluació general de la cabana ramadera i una millora de la productivitat de les explotacions.

A més, el Reglament crea el Llibre Genealògic de la Raça Bruna d'Andorra i estableix els criteris que han de complir els bovins per ser-hi inscrits. Aquests criteris són els que el jurat de la Fira concurs de bestiar d'Andorra la Vella té en compte a l'hora de realitzar la classificació del Concurs nacional de la Bruna d'Andorra.

Ateses aquestes consideracions, a proposta del ministre d'Agricultura i Patrimoni Natural, el Govern, en la sessió del 15 de novembre del 2006, aprova el Decret següent:

Article únic

S'aprova el Reglament que fixa l'estàndard, la qualificació i la inscripció d'animals bovins al Llibre Genealògic de la Raça Bruna d'Andorra, que entrarà en vigor l'endemà de ser publicat al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Disposició addicional primera

Els criteris i paràmetres tècnics establerts en aquest Reglament són aplicables per qualificar el bestiar boví inscrit al Concurs nacional de la bruna d'Andorra, en el marc de la Fira concurs de bestiar d'Andorra la Vella.

Disposició addicional segona

No es qualifica ni s'inscriu al Llibre Genealògic de la Raça Bruna d'Andorra cap animal importat més tard del 31 de de-

sembre del 2004, llevat que es justifiqui amb criteris tècnics.

Reglament que fixa l'estàndard, la qualificació i la inscripció d'animals bovins al Llibre Genealògic de la Raça Bruna d'Andorra

Article 1

Objecte del Reglament

Aquest Reglament crea un programa de millora i selecció genètica de bovins amb la finalitat d'obtenir una raça bovina de qualitat diferenciada, la Raça Bruna d'Andorra. Estableix l'estàndard o les característiques morfològiques de la raça i els criteris que cal tenir en compte per a la qualificació i la inscripció al Llibre Genealògic de la Raça Bruna d'Andorra.

Article 2

Objectius del programa

Els objectius del programa són:

1. Obtenir una vaca

a) Rústica, amb facilitat en els parts i bons instints maternals.

b) Amb bons aploms, bona capacitat d'ingestió per aprofitar les pastures comunals (bona profunditat toràcica i bon musell).

c) Que s'adapti bé al sistema d'explo-tació tradicional del país; explotació en règim extensiu (hivern als fons de la vall i estiu a la muntanya).

d) Amb una imatge que permeti associar el país dels Pirineus i la qualitat del producte.

2. Obtenir uniformitat en les canals per millorar la comercialització del producte final.

Article 3

Creació del Llibre Genealògic de la Raça Bruna d'Andorra

A efectes de coordinar i gestionar les accions de millora i alhora establir un efectiu de bestiar selecte que mantingui el patrimoni genètic es crea el Llibre Genealògic de la Raça Bruna d'Andorra.

El Llibre Genealògic registra i actualitza les dades dels animals que formen part de la Raça Bruna d'Andorra: la seva identificació, la data i l'explotació de naixement, la nota general de morfologia, l'ascendència, els resultats productius de l'animal, els descendents i qualsevol altra informació que pugui ser útil per a la selecció.

El Llibre Genealògic romandrà obert fins que la població de Bruna d'Andorra garanteixi l'evolució del programa de millora, és a dir, s'hi podran inscriure els animals que compleixin els criteris establerts en el present Reglament.

Aquest Reglament recull les normes mentre el llibre no es tanqui, i la seva gestió recau en el Departament d'Agricultura.

Abans que el Llibre Genealògic es tanqui se n'ha de reglamentar i definir l'estructura i el funcionament.

Article 4

Característiques morfològiques o estàndard de la raça

Els criteris de l'estàndard de la raça són:

1. Desenvolupament muscular

a) Zona dorsal

Zona de l'omòplat: ha de ser ampla i plana, sense grans desnivells. Vista dorsal.

Filet: zona compresa entre les costelles i l'os sacre (vèrtebres lumbars). Ha de tenir gruix i uniformitat. Vista lateral.

b) Volum muscular: es mesura la llargària i l'amplitud de la gropa i la zona glútia. Es busca un volum muscular alt, però evitant sempre la morfologia "cuixard" (causa d'eliminació). Cuixes ben descendides, musculatura ben desenvolupada i perfils convexos. Vista dorsal i lateral.

2. Desenvolupament esquelètic

a) Alçada de l'animal: no es busca un animal de gran estatura. Estatura orientativa: 135 cm a la creu. Vista lateral. La diferència d'alçada entre la part anterior i la posterior no ha de ser elevada.

b) Llargada de l'animal: l'objectiu és un animal llarg però sempre en con-

cordança amb l'alçada i l'amplada. Penalitza la desproporció. Vista lateral.

c) Amplada de l'animal: es busca un animal ample però sempre en concordança amb els paràmetres d'alçada i llargada. Perímetre toràcic òptim: 185-195 cm. Vista frontal i posterior.

3. Aptituds funcionals: punts morfològics de l'animal que ens permeten avaluar la seva capacitat per assolir els objectius de raça establerts: rusticitat i facilitat de part.

a) Potes i aploms: extremitats de longitud mitjana i fortes, amb ossos, lligaments i musculatura ben marcats. Diàmetres ossis de les extremitats de tipus mitjà. Aploms rectes a vista frontal i angulats equilibradament a la vista lateral. Evitar la disminució o absència d'aquesta angulació. Peülles rodones i tancades. Ungluts forts i simètrics.

b) Pit: reflecteix la capacitat d'ingestió de l'animal, factor a maximitzar. Ha de ser un pit ample i profund, amb costelles planes, amples i ben arquejades. Vista lateral i frontal.

c) Malucs: orientació sobre la facilitat de part de l'animal. Factor important: relació entre tuberositat coxal, trocànter major i tuberositat isquiàtica. Ha de descriure una inclinació suau. Vista lateral. Es busca que tinguin uns malucs amples però en consonància amb la resta del cos. Vista posterior.

4. Raça: són els punts morfològics i característics. Són d'importància estètica però també de gran importància funcional.

a) Capa: color bru, amb diferents tonalitats uniformes. Presenta degradacions cromàtiques en ulls, morro, aixella, braguer, ventre, part interna de les extremitats i perineu. Hi pot haver llistó degradat en tota la línia dorsal, sobretot en mascles. Mucoses rosades i musell negre. Ungluts uniformement pigmentats.

b) Harmonia: interessa que sigui un animal harmònic, proporcionat i compacte, que s'hi observi factors de rusticitat i equilibri: gep (sobretot en mascles), papada (pot ser sinuosa, però no exagerada), gruix de les extre-

mitats (diàmetre ossi mitjà. No són desitjables les potes fines). La columna vertebral ha de descriure un perfil rectilini i uniforme. Inserció de la cua ben marcada i naixement en línia amb la gropa. Vista lateral.

c) Cap:

Proporcions mitjanes i en concordança amb tot el cos. Perfil recte. Vista lateral.

Front ample i pla, mandíbula forta i ben dibuixada.

Orelles grosses, amb abundant pèl blanc a l'interior. Orientades endavant.

Morro i narius amples (bona aptitud de pastura), de color negre.

Ulls grans, vius.

Banyes en forma de lira baixa, de secció rodona, blanquinoses i amb la punta negra.

5. Condició corporal: es refereix a l'estat de carns de l'animal en el moment que ha estat puntuat morfològicament. Paràmetre que no avalua ni incideix sobre la seva puntuació morfològica. Puntuació d'1 (extremadament magre) a 10 (extremadament gras).

6. Factors d'importància (femelles): cisterna: de volum mitjà i ben implantat. Mugrons de mida mitjana i implantació ampla. Cal evitar els mugrons excessivament llargs i amples (dificulten que els vedells puguin mamar, augmenta el risc de mamitis...). Aquí no s'avalua la producció de llet. Vulva: de mida òptima, llavis externs tancats en condicions normals, proporcionada a la resta de la zona pelviana. Pelvis: orienta a la facilitat de part. Vista posterior. Distància entre les dues tuberositats isquiàtiques i coxals.

Article 5

Qualificació i inscripció dels mascles en el Llibre Genealògic

Per a la qualificació i inscripció dels mascles en el Llibre Genealògic de la Raça.

1. a curt termini i mentre el llibre genealògic estigui obert

La puntuació de l'animal es correspon amb el valor morfològic de la reproductora tal com s'estableix en l'annex 1.

La puntuació de l'animal es fa als 24 mesos, però es permet realitzar-la entre

els 18 i els 30 mesos i no cal que els pares siguin confirmats.

Si escau, però, es pot fer una avaluació de "visu" apte o no apte per recomanar guardar-lo posteriorment a partir dels cinc mesos d'edat.

La inscripció es realitza en funció de:

a) La morfologia:

NG (nota global) < 61: refusat

61 ≤ NG ≤ 68: confirmat

NG > 68 i tota nota ≥ 5: reconegut

Notes eliminatòries:

Part posterior ≥ 9 o mh/mh

Alçada < 4

Aploms < 4

Capa < 4

La puntuació es pot ajornar si la condició corporal de l'animal és insuficient.

b) Del resultat del genotip mh

Per a la inscripció i confirmació d'un mascle en el Llibre és imprescindible tenir l'analítica de genotip mh.

En qualsevol cas un mascle amb un genotip mh/mh (cuixard) és un refús obligatori.

2. A llarg termini i quan el llibre genealògic es tanqui

Un vedell solament pot aspirar a ser qualificat quan els seus pares tinguin l'estatus, com a mínim, de confirmats.

Momentàniament, el vedell rep la qualificació dels seus pares fins als 24 mesos, quan ja pot ser puntuat com a adult.

S'ha de confirmar la filiació dels mascles mitjançant una analítica d'ADN.

Article 6

Qualificació i inscripció de les femelles en el Llibre genealògic

Per a la qualificació i la inscripció de les femelles en el Llibre Genealògic de la Raça

1. A curt termini: mentre no es disposi de les dades suficients, la puntuació de l'animal es correspon amb el valor morfològic de la reproductora tal com s'estableix en l'annex 2.

La qualificació de les femelles depèn en una primera fase de la nota global tenint en compte que hi ha notes eliminatòries. El genotipatge mh/mh també és eliminatori, però l'analítica no és obli-

gatoria. L'eliminació de les femelles es fa a partir de la puntuació del fenotip cuixard.

La puntuació es realitza als 24 mesos, però es permet realitzar-la entre els 18 i els 30 mesos.

Si escau, però, es pot fer una avaluació de "visu" apte o no apte per recomanar guardar-la a partir dels cinc mesos d'edat.

La puntuació d'un animal es pot ajornar si la condició corporal és insuficient.

La data de qualificació es correspon amb la de puntuació.

Les qualificacions vàlides són:

NG (nota global) < 61 i alguna nota

eliminatòria: refusada

NG < 61: confirmada (inscrita)

61 ≤ NG ≤ 64: homologada

65 ≤ NG ≤ 70: reconeguda

NG > 70: recomanada

Notes eliminatòries:

Part posterior ≥ 9

Alçada < 4

Aploms < 4

Capa < 4

2. A llarg termini: quan es disposi de més dades els criteris de qualificació de les femelles s'establiran en funció de:

Les orientacions de la raça,

El gust i la demanda del consumidor potencial de carn,

Els efectius de la raça,

Els resultats econòmics.

Índex de síntesis dels criteris que se cerquen en les vaques (IS)

Criteri	Mesura	Base de ponderació
Valor de la reproductora	Puntuació	Valor de la reproductora
Precocitat sexual	Edat al primer part	Cost de manteniment d'una femella improductiva durant un mes de retard
Fecunditat	Interval entre parts	Cost d'un dia de retard
Valor maternal	Índex de valor maternal (pes dels vedells en diverses edats)	Aptitud de la vaca per produir vedells de bona qualitat en desmamar (efectes directes + efectes maternals)

La qualificació de les vaques es determina a partir de l'IS (en funció dels nivells fixats anualment), que es corresponen amb l'obtenció del nombre de reproductors necessaris a la base de la selecció, tal com s'estableix en l'annex 3.

IS = Valor morfològic de la reproductora + Precocitat sexual + Fecunditat + Valor maternal

Per garantir la qualitat genètica dels animals qualificats la norma és la següent:

NG> 61

Edat al primer part <45 mesos

Nombre de parts difícils ≤ 1

280 dies< interval entre parts< 450 dies

Nombre d'interval entre parts = nombre de parts - 1 (carreres exactes)

Si un animal no respon a aquests criteris queda confirmat (inscrit) en el Llibre de la Raça.

La qualificació d'una vaca pot millorar amb el temps en funció dels seus resultats. La qualificació no pot baixar, encara que els resultats s'hagin deteriorat.

Article 7

Qualificació i inscripció de vedells i vedelles

Per a la qualificació i la inscripció de vedells/elles - anolls/olles

1. Inicialment tots els vedells/elles i anolls/olles es qualifiquen temporalment en funció de la qualificació dels seus ascendents i queden inclosos en la categoria de confirmats (inscrits), però sense qualificació.

Mentre esperen ser puntuats, tots els animals queden registrats mitjançant la certificació d'inscripció provisional (CIP) en funció del valor genètic dels ascendents i d'acord amb la taula següent:

Vaca / Brau	Confirmat	Reconegut
Confirmada	CIP	CIP*
Homologada	CIP*	CIP**
Reconeguda	CIP**	CIP***
Recomanada	CIP***	CIP****

CIP: certificació d'inscripció provisional

*/**/***/****: índex d'esperança del valor genètic

Inicialment, el nivell mínim d'ascendència de mascles per registrar-se en el Llibre hauria de ser CIP, o sigui fill d'una vaca i d'un brau confirmats.

Quan la base de selecció sigui suficient, passarà a CIP* i, posteriorment, els mascles haurien de ser vedells CIP***.

Article 8

Puntuador dels animals

La persona que puntua els animals és un tècnic acreditat pel Departament d'Agricultura i degudament format a aquest efecte pels tècnics de l'UPRA Gasconne.

Cosa que es fa pública per a coneixement general.

Andorra la Vella, 15 de novembre del 2006

Albert Pintat Santolària
Cap de Govern

Annex 1

Annex 1

Govern d'Andorra
Ministeri d'Agricultura i Patrimoni Natural
Departament d'Agricultura

FITXA MORFOLÒGICA DE MASCLES

Data de la puntuació: / /

Puntuador:

EXPLOTACIÓ:

[illegible]

MUSCULAR

MUSCULAR
D: Dors (z.omòplat / z.dors-filet)
ep: Part post (vol. Musc / llargària-amplitud)

ESQUELÈTIC

Al: Alçada
Ll: Llargada
Am: Amplada

APTITUDS FUNCIONALS

PA: Potes-aploms
Pit: Capacitat d'ingestió (amplitud-profunditat)
Mai: Maluc (relació tub. coxal, trocànter, isqui, amplada)

RAÇA

Capa
HA: Harmonia (cap, gropa, papada, finura potes, inserció cua, rectitud de dors)
CC: Condiició corporal

Qualificació

Qualificacio	Refusat	Confirmat	Reconegut
nota < 61			
61 <= nota <= 68			
nota > 68 i tota nota >= 5			

Notes eliminatòries
part post>= 9 0 mh/mh
alçada < 4
aploms < 4
capa < 4

Annex 2

Annex 2

Govern d'Andorra
Ministeri d'Agricultura i Patrimoni Natural
Departament d'Agricultura

FITXA MORFOLÒGICA DE FEMELLES

Data de la puntuació:

Puntuador:

EXPLOTACIÓ:

[illegible]

MUSCULAR

D: Dors (z. omòplat / z. dors-filet)
 PP: Part post (vol. Musc / llargària-amplitud)

ESQUELÉTIC

Al: Alçada
Ll: Llargada
Am: Amplada

APTITUDS FUNCIONALS

PA: Potes-aploms
Pit: Capacitat d'ingestió (amplitud-profunditat)
Mal: Maluc (relació tub. coxal, trocànter, isqui. ampliada)

RAÇA

Capa
HA: Harmonia (cap, gropa, papada, finura poles, inserció cua, rectitud de dors)
CC: Condiçió corporal

Qualificació:

Qualificacio:	Confirmada (inscrita)	Homologada	Reconeguda	Recomanada
nota<61 i alguna nota eliminatòria; Refusada				
nota<61:				
61<=nota<=64:				
65<=nota<=70:				
nota>70:				

Notes eliminatòries:

Notes eliminatoires

Part posterior >= 9

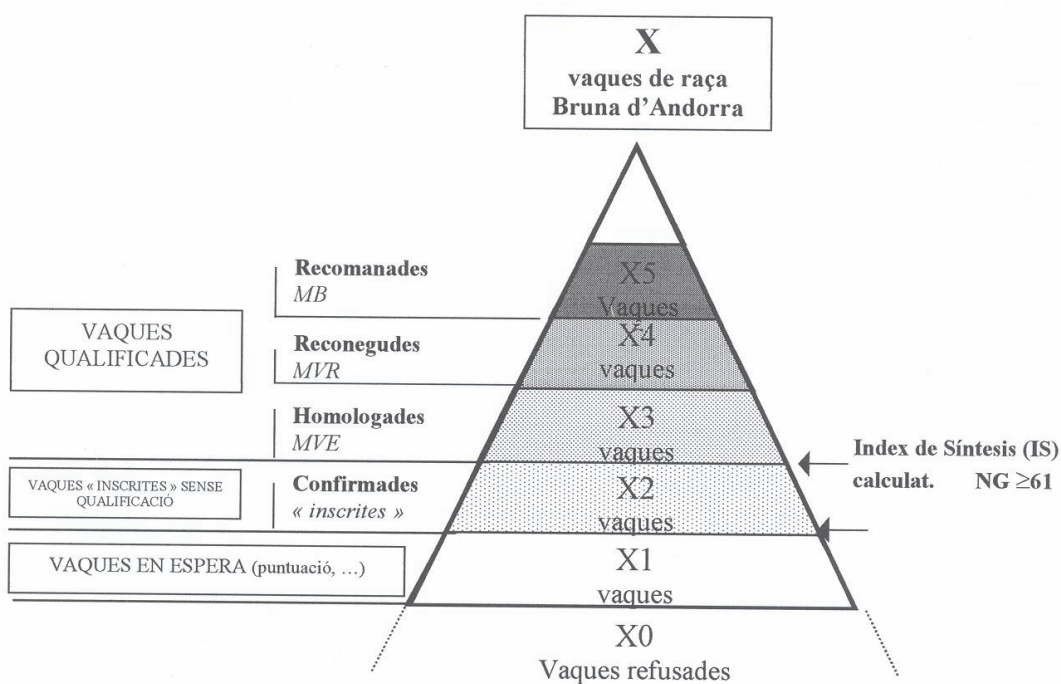
Alçada<4

Aploms<4

Capa<4

Annex 3

Annex 3

Qualificació de les vaques i destí dels productes

Recomanada	Mare per braus (MB)
Reconeguda	Mare per vedella de reposició (MVR)
Homologada	Mare per vedells d'engreix (MVE)